

EXPUNERE DE MOTIVE

Prezenta propunere legislativă are ca obiect de reglementare instituirea bursei de prezență în cadrul învățământului preuniversitar, prin restructurarea mecanismului de sprijin financiar acordat copiilor conform Legii nr.61/1993 privind alocația de stat pentru copii, republicată. În acest sens, se propune diminuarea cuantumului alocației de stat pentru copii cu vârsta cuprinsă între 3 și 18 ani de la 292 lei la 100 lei, concomitent cu introducerea unei burse de prezență destinate preșcolarilor și elevilor care frecventează cursurile din învățământul preuniversitar de stat sau privat.

Bursa de prezență se acordă copiilor care îndeplinesc condițiile de frecvență a cursurilor și care au obținut media 10 la purtare sau calificativul „foarte bine” la purtare la finalul anului școlar anterior. Scopul acestei măsuri este stimularea participării constante la procesul educațional, responsabilizarea elevilor și a familiilor acestora, precum și reducerea fenomenului de abandon școlar și a părăsirii timpurii a școlii. Prin instituirea bursei de prezență se urmărește, așadar, trecerea de la un mecanism exclusiv pasiv de sprijin financiar la unul care încurajează activ implicarea în educație, fără a elimina caracterul de protecție socială al alocației de stat.

Totodată, propunerea legislativă prevede extinderea acordării bursei sociale și preșcolarilor, în vederea asigurării unui sprijin financiar adecvat copiilor proveniți din medii vulnerabile încă din etapa educației timpurii și pentru încurajarea participării acestora la procesul educațional. Această măsură este justificată și de faptul că, potrivit art. 13 alin. (1) din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, grupa mijlocie și grupa mare din învățământul preșcolar fac deja parte din învățământul obligatoriu, iar, conform art. 248 alin. (3) din aceeași lege, grupa mică va deveni obligatorie începând cu anul școlar 2030/2031. În acest context, este necesară adaptarea instrumentelor de sprijin financiar la noile realități ale sistemului educațional.

În plan istoric, reglementările anterioare anului '89 consacrau un regim juridic diferit al alocației de stat pentru copii, caracterizat prin numeroase condiționări privind acordarea acesteia. Astfel, potrivit Decretului nr. 410/1985 privind alocația de stat și indemnizația pentru copii, dreptul la alocație nu era recunoscut tuturor copiilor în mod universal, ci era condiționat de statutul profesional al părinților, de veniturile familiei, de mediul de domiciliu (urban sau rural) și de numărul copiilor aflați în întreținere. Prin urmare, alocația avea un caracter predominant de sprijin social acordat familiei, dependent de diverse criterii socio-economice, și nu de drept universal al copilului, așa cum este consacrat ulterior de Constituție și în jurisprudența Curții Constituționale.

În anul 1993 a fost adoptată Legea nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii, ca un drept universal al copiilor garantat de Constituție. În temeiul acestei legi, toți copiii aflați în grija familiilor lor sau a familiilor substitutive primeau alocație de stat. Au existat însă unele condiționalități, nu așa drastice precum era prevăzut în Decretul 410/1985. Rata crescută la acea dată a abandonului școlar și analfabetismul constatat la unele segmente ale populației au impus ca pentru copiii de vârstă școlară acordarea alocației de stat să fie condiționată de frecvențarea cel puțin a învățământului general obligatoriu. De asemenea, copiii aflați în instituțiile de ocrotire ale statului nu primeau această alocație, ei beneficiind în această perioadă de întreținere și îngrijire complete în cadrul instituțiilor.

Ulterior, anumite condiționalități privind frecvențarea cursurilor au fost eliminate ca urmare a jurisprudenței Curții Constituționale. Astfel, prin Decizia nr. 277 din 21 martie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 348 din 18 aprilie 2006, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (2) și ale art. 5 alin. (1) din Legea nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii, republicată. În consecință, condiția

frecvențării cursurilor obligatorii pentru acordarea alocației de stat a fost eliminată prin OUG nr. 44/2006.

În motivarea deciziei, Curtea a reținut că norma constituțională nu prevede și nu permite instituirea unor condiții suplimentare pentru titularii acestui drept, în afara celei referitoare la calitatea de copil minor. Prin urmare, alocația de stat reprezintă o formă de ocrotire specială acordată tuturor copiilor, fără discriminare.

În acest context, prezenta inițiativă legislativă nu urmărește reintroducerea unor condiționalități asupra dreptului la alocație, ci instituirea unui mecanism distinct, complementar, respectiv bursa de prezență, cu rol specific în domeniul politicilor educaționale.

Necesitatea unei astfel de intervenții rezultă din situația actuală a sistemului educațional din România. Creșterea ratei de cuprindere în învățământul preuniversitar, reducerea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii (PTS) reprezintă priorități majore de politici publice, asumate inclusiv la nivel european. Trebuie stimulat participarea copiilor în sistemul de învățământ. Măsurile sunt integrate în strategii naționale și programe finanțate din fonduri europene și bugetul de stat.

Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii a constituit în mod constant un pilon important al politicilor educaționale promovate la nivel național. Cu toate acestea, implementarea consecventă a acestor măsuri a fost afectată de instabilitatea instituțională cronică din sistemul educațional. Astfel, începând cu anul 1990 și până în prezent, România a avut 33 de miniștri ai educației, Mihai Dimian fiind al 34-lea, ceea ce a condus la discontinuități în viziune și în aplicarea politicilor publice în domeniu. În acest context, asigurarea unor mecanisme legislative stabile și predictibile devine esențială pentru atingerea obiectivelor privind reducerea abandonului școlar și creșterea participării la educație.

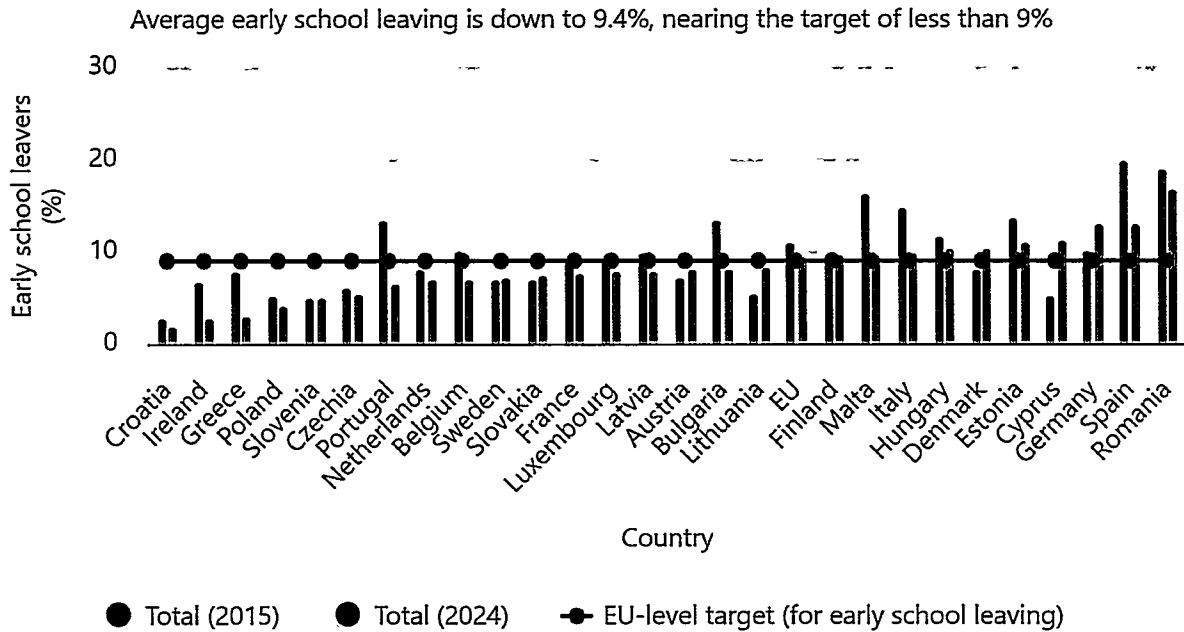
Scăderea ratei abandonului școlar timpuriu (ELET- Early Leavers from Education and Training) în UE în ultimele două decenii este una dintre cele mai notabile realizări ale sistemelor de învățământ europene.

Abandonul școlar timpuriu (ELET) măsoară ponderea tinerilor cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani care au absolvit cel mult învățământul secundar inferior și care nu erau încadrați în învățământ sau formare profesională în cele patru săptămâni anterioare sondajului de mai jos.

De la începerea monitorizării în anul 2002, rata ELET a UE a scăzut de la 16,9 % la 9,4 % în 2024. Aceasta este o îmbunătățire remarcabilă, dar înseamnă totuși că aproximativ 3,1 milioane de tineri rămân în afara sistemului de educație și formare profesională fără a fi absolvit învățământul secundar superior.¹

¹ <https://education.ec.europa.eu/resources-and-tools/data-and-analysis-on-education-and-skills/key-trends-in-education/early-school-leaving-in-the-eu>

Total early school leavers from education and training (%)

Source: Eurostat (EU Labour Force Survey)

Figura 1 – Ratele de părăsire timpurie a școlii în întreaga UE

UE și-a stabilit un obiectiv clar, până în 2030, ponderea persoanelor care abandonează timpuriu educația și formarea profesională ar trebui să scadă sub 9 %.²

Figura 1 arată că 17 țări din UE au atins deja acest obiectiv; cele mai bune rezultate din ultimul deceniu au fost înregistrate în Spania (-7,0 puncte procentuale), Portugalia (-6,9), Malta (-6,7) și Bulgaria (-5,2).

Figura de mai jos evidențiază o realitate îngrijorătoare privind șomajul și integrarea profesională a persoanelor care părăsesc timpuriu școala. Abandonul școlar timpuriu limitează șansele profesionale, crește riscul de șomaj și instabilitate, perpetuează inegalitățile sociale.

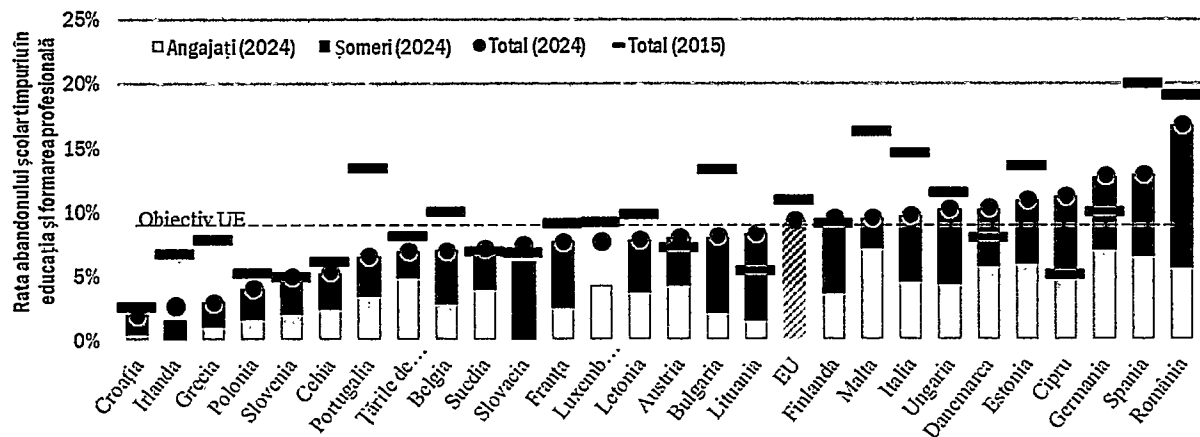

Figura 2 – Rezultatele șomajului în rândul persoanelor care părăsesc școala timpuriu - 2015, 2024

² Eurostat (EU-Labour Force Survey) edat_lfse_14 - Education and Training Monitor 2025, Comparative report

Datele privind abandonul școlar timpuriu arată că perspectivele pe piața muncii pentru persoanele care părăsesc prematur sistemul educațional rămân dificile. Mai puțin de jumătate dintre aceștia (47,8%) sunt angajați, ceea ce evidențiază vulnerabilitatea lor economică. Situația diferă considerabil de la un stat membru la altul, de exemplu în Malta și Țările de Jos, ratele de ocupare ajung la 75%, respectiv 70%, în timp ce în Slovacia (17,3%) și Lituania (19,0%) nivelurile sunt extrem de scăzute. În plus, chiar și pentru cei care reușesc să se angajeze, locurile de muncă sunt adesea caracterizate prin instabilitate și un grad ridicat de insecuritate.

România se situează printre țările cu cele mai ridicate rate ale abandonului școlar timpuriu din Uniunea Europeană, depășind media UE și ținta europeană stabilită la 9%. Procentul tinerilor care părăsesc timpuriu educația este semnificativ mai mare decât în majoritatea statelor membre, iar o parte importantă dintre aceștia nu sunt integrați pe piața muncii. Astfel, România se încadrează în categoria țărilor cu risc ridicat atât în ceea ce privește abandonul școlar, cât și vulnerabilitatea ulterioară pe piața forței de muncă. Dezechilibrele structurale agravează problema, transformând educația într-un factor de inegalitate profundă care perpetuează sărăcia și excluziunea socială.

Problema nu dispare odată cu înaintarea în vârstă. Proporția persoanelor care au părăsit timpuriu educația rămâne ridicată și în grupele 25–29 ani (11,9%) și 25–34 ani (12,6%), ceea ce sugerează că mecanismele de „a doua șansă” nu reușesc să compenseze eficient pierderile inițiale. Odată ce tinerii ies din sistemul educațional, revenirea este rară, iar șansele lor de ocupare stabilă scad considerabil. Conform Strategiei privind reducerea părăsirii timpurii a școlii în România, în viitor, doar 1 din 10 locuri de muncă va fi accesibil unei persoane care a abandonat școala în mod prematur.

În acest context, devine evident că prevenirea este mai eficientă decât intervenția tardivă. Sistemele educaționale trebuie să pună accent pe identificarea timpurie a riscului de abandon, pe sprijin personalizat și pe măsuri integrate la nivel școlar și comunitar. Recomandarea Consiliului din 2022 privind „Pathways to School Success” propune un cadru strategic care abordează simultan performanțele scăzute la competențele de bază și părăsirea timpurie a educației. Prin măsuri coordonate la nivel local, regional și național, precum și prin sprijin dedicat pentru cadrele didactice și conducerea școlilor, obiectivul este reducerea abandonului și creșterea șanselor reale de integrare profesională pentru toți tinerii.

Din perspectiva indicatorilor europeni, rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a înregistrat o tendință oscilantă. Decalajul dintre România și media UE-27 a avut tendințe generale descendente, însă ținta asumată de România pentru acest indicator, în 2020 (11,3%), nu a fost atinsă. Țara noastră se confruntă cu cea mai gravă criză a abandonului școlar din Uniunea Europeană, rata de părăsire timpurie a școlii în anul 2023, a fost de 16,6%. Participarea la educația preșcolară a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul primar obligatoriu este un indicator european care a avut ca țintă, pentru anul 2020, valoarea de 95%. La nivelul anului 2022, media UE-27 privind acest indicator a fost de 95,1%. În România, chiar dacă s-au înregistrat unele creșteri ale valorii indicatorului, în 2022, aceasta a fost la 79,1%, în scădere față de anul anterior.³

Diferența dintre mediul rural și urban este extrem de accentuată, cu o rată de abandon de 26,3% în zonele rurale față de doar 5,0% în orașele mari – un decalaj de peste 21 de puncte procentuale, cel mai mare din UE. Aceasta reflectă acces limitat la infrastructură educațională, grădinițe și resurse în rural, unde 42% dintre elevii din învățământul primar și secundar inferior învață în școli defavorizate.

³ Raport privind starea învățământului preuniversitar din România (an școlar 2023 - 2024)

Pe fondul rezultatelor PISA 2022, care arată un gap de 119-132 puncte între rural (369 puncte la matematică) și urban (peste media OECD de 472), abandonul devine un cerc vicios al subdezvoltării regionale.

Lipsa generalizată de competențe de bază în rândul tinerilor afectează competitivitatea României. Programul OCDE pentru evaluarea internațională a elevilor (PISA) din 2022 a reconfirmat faptul că o mare parte a tinerilor din România nu dețin competențele de bază considerate necesare pentru a participa pe deplin în societate și pentru a reuși pe piața forței de muncă:

- 48,6 % nu aveau competențe de bază la matematică (UE: 29,5 %);
- 41,7 % la citire (UE: 26,2 %);
- 44,0 % la științe (UE: 24,2 %).⁴

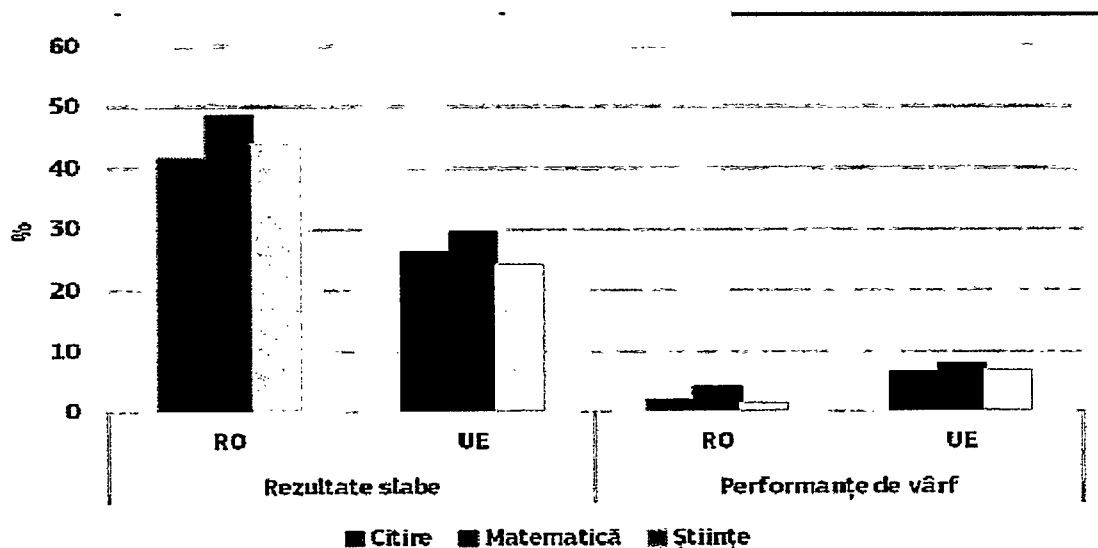

Figura 3 – Performanța în domeniul competențelor de bază - România comparativ cu UE (2022)

Sursă: PISA 2022, OCDE

Doar 4,0 % dintre tinerii în vârstă de 15 ani intervievați au demonstrat niveluri avansate în ceea ce privește competențele de bază la matematică (UE: 7,9 %), 2,0 % la citire (UE: 6,5 %); și 1,4 % la științe (UE: 6,9 %), limitând potențialul pentru inovare și excelență. În plus, 74 % dintre tinerii români în vârstă de 14 ani nu dispuneau de competențele informatice și de informare esențiale testate în Studiul internațional al IEA privind competențele informatice și de informare (ICILS) (UE-22: 43 %), fiind departe de obiectivul UE de reducere a rezultatelor slabe sub 15 % până în 2030.

⁴ Monitorul educației și formării 2025, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5a7ead79-beb3-11f0-a612-01aa75ed71a1/language-ro>

și sprijin socio-educățional. De asemenea, proiectele finanțate prin programe operaționale europene urmăresc integrarea intervențiilor educaționale cu cele sociale, incluzând orientare profesională și sprijin pentru elevi și familiile acestora.

La nivel practic, aceste direcții se concretizează și prin implementarea unor măsuri educaționale directe. Astfel, începând cu anul școlar 2023–2024, la nivelul sistemului național de învățământ se derulează Programul național „Masă sănătoasă” (PNMS), care vizează sprijinirea participării școlare și reducerea riscului de abandon. În același cadru al consolidării politicilor bazate pe dovezi, în aprilie 2025, în cadrul Acordului privind serviciile de consultanță rambursabile (RAS) „Reglementări mai bune pentru politici mai bune”, semnat între Secretariatul General al Guvernului (SGG) și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD), a fost realizat un raport care analizează două evaluări ex-post ale impactului programului de acordare a suportului alimentar în școli.⁶

Raportul evidențiază principalii factori de risc asociați cu părăsirea timpurie a școlii, frecvent menționați în literatura de specialitate. Aceștia pot fi grupați în mai multe categorii.

În primul rând, factorii individuali și familiali joacă un rol determinant. Printre aceștia se numără în special sărăcia și lipsa resurselor financiare necesare pentru acoperirea costurilor asociate educației. De asemenea, sunt relevante relația dintre copil și părinți, nivelul de sprijin și implicare parentală în activitățile școlare, nivelul de educație al părinților, precum și importanța pe care familia o acordă educației. Cu toate acestea, studiile arată că există și elevi proveniți din medii dezavantajate care, în pofida dificultăților, dau dovadă de reziliență și reușesc să obțină rezultate școlare bune.

În al doilea rând, factorii legați de școală influențează semnificativ riscul de abandon. Aceștia includ climatul și cultura organizațională a școlii, calitatea relației dintre cadrele didactice și elevi, nivelul procesului instructiv-educativ, colaborarea dintre școală, familie și comunitate, precum și resursele și serviciile oferite de instituția de învățământ. Cercetările anterioare au evidențiat o legătură directă între calitatea scăzută a educației, absenteism și abandon școlar.

În al treilea rând, intervin factorii comunitari, precum tradițiile și cultura locală, rolurile de gen promovate în comunitate, practicile privind educația și îngrijirea copiilor, condițiile de trai, resursele disponibile, precum și valorile și convingerile dominante la nivel local.

O altă categorie este reprezentată de factorii instituționali, care țin de organizarea și funcționarea întregului sistem de învățământ și care sunt analizați detaliat în raport.

Părăsirea timpurie a școlii și abandonul școlar nu au o cauză unică, ci sunt rezultatul interacțiunii complexe a acestor factori. Un studiu comparativ realizat de UNICEF, care a analizat patru categorii de copii — din gospodării sărace, din gospodării aflate în sărăcie extremă, din gospodării cu părinți migranți și din gospodării aparținând clasei de mijloc — arată că riscul de abandon și de părăsire timpurie a școlii este invers proporțional cu nivelul de educație al părinților, veniturile familiei și cheltuielile gospodăriei pentru educație. În schimb, riscul crește în corelație cu apartenența etnică (în special etnia romă), mediul rural, numărul mare de copii din familie și poziția copilului în structura familială. În familiile numeroase, copiii mai mici sunt expuși unui risc semnificativ mai ridicat de părăsire timpurie a școlii.

⁶ https://cdn.edupedu.ro/wp-content/uploads/2026/02/Livrabil-7.1-Raport-privind-evaluarea-ex-post-a-Programului-de-acordare-a-unui-supliment-alimentar-in-scoli_RO-1.pdf

Totuși, potrivit evaluărilor cadrelor didactice, apartenența etnică rămâne singurul factor decisiv semnificativ pentru ambele riscuri. Apartenența la etnia romă amplifică în mod considerabil probabilitatea de abandon școlar și părăsire timpurie a școlii, indiferent de vârsta, genul sau starea de sănătate a copilului, de nivelul de educație al mamei, de numărul de copii din familie, de structura parentală, de mediul de rezidență sau de veniturile și cheltuielile gospodăriei destinate educației.

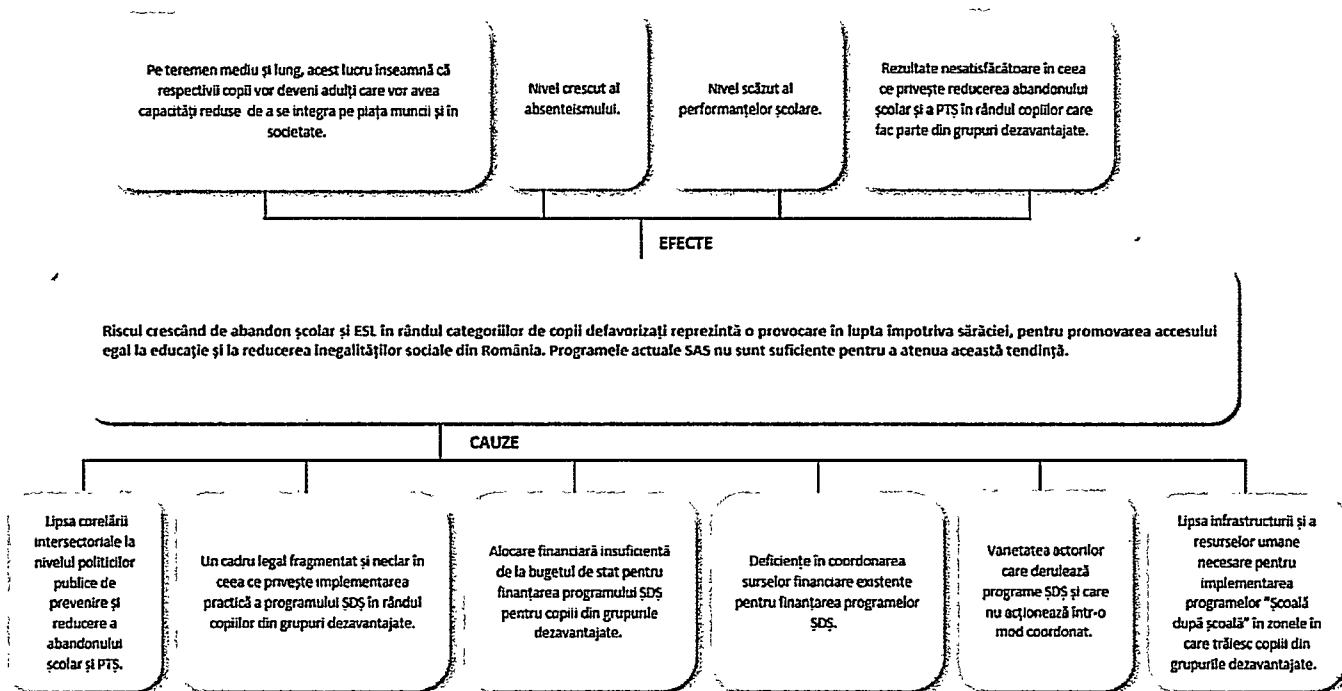

Figura 3 - Arborele problemei pentru problema părăsirii timpurii a școlii în România

Testele naționale organizate în 2022 cu scopul de a depista problemele timpurii de alfabetizare arată rezultate slabe la învățatură în școlile din România. Rezultatele arată că doar 11% dintre elevii cu vârste cuprinse între 6 și 14 ani sunt cititori fluenți, în timp ce 42% dintre elevi sunt calificați drept „nefuncționali”, ceea ce se apropie de analfabetism.⁷

Neparticiparea școlară: 214.936 de copii între 7 și 17 ani erau în afara școlii la 1 ianuarie 2023. Abandonul școlar: 33.882 elevi au abandonat în anul școlar 2021-2022, dintre care 19.124 la ciclul primar și gimnaziu și 14.758 la liceu/profesional.

Prin Programul național de reducere a abandonului școlar (PNRAS), finanțat în cadrul PNRR, peste 2.000 de unități de învățământ au primit deja granturi pentru punerea în aplicare a unor măsuri educaționale și sociale specifice de reducere a abandonului școlar. Rezultatele primei runde de proiecte au arătat că 45 % dintre școlile selectate și-au îmbunătățit participarea și performanța la evaluarea națională și au raportat o reducere a abandonului școlar⁸. Cu toate acestea, necesitatea de a sprijini și de a reînscris numărul mare de copii care nu frecventează școala persistă.

Prin instituirea bursei de prezență se creează un instrument financiar direct, predictibil și ușor de administrat, care poate contribui la reducerea absentismului și la menținerea copiilor în sistemul educațional, în special a celor proveniți din medii dezavantajate. Totodată, extinderea bursei sociale către preșcolari permite intervenția timpurie asupra

⁷ <https://www.salvaticopiii.ro/ce-facem/educatie/prevenirea-abandonului-scolar>

⁸ Ministerul Educației, 2025

factorilor de risc și sprijină participarea la educație încă din primii ani, în concordanță cu caracterul obligatoriu al învățământului preșcolar.

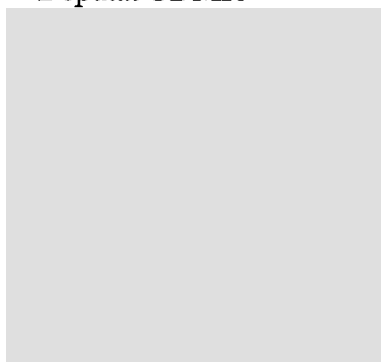
Pe termen mediu și lung, măsurile propuse sunt de natură să conducă la creșterea participării școlare, la menținerea unui număr mai mare de copii în sistemul de învățământ și la îmbunătățirea parcursului educațional al acestora. Prin corelarea sprijinului financiar cu frecventarea efectivă a cursurilor, se urmărește stimularea prezenței școlare, reducerea absenteismului și prevenirea abandonului școlar, precum și responsabilizarea elevilor și a familiilor acestora.

În ansamblu, adoptarea prezentei inițiative legislative poate contribui la reducerea inegalităților educaționale, în special în rândul copiilor din medii vulnerabile, și la consolidarea rolului școlii ca principal instrument de incluziune socială și de formare a competențelor necesare integrării pe piața muncii, constituind totodată un pas important către un sistem educațional mai echitabil și mai eficient.

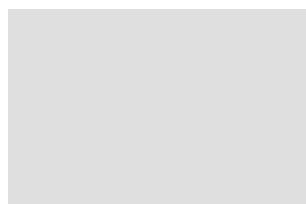
Având în vedere motivele prezentate, vă înaintăm spre dezbatere și adoptare, în procedură de urgență, propunerea legislativă pentru modificarea art. 3 din Legea nr.61/1993 privind alocația de stat pentru copii, republicată, precum și modificarea și completarea art. 108¹ din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023.

INIȚIATORI,

Szabó Ödön
Deputat UDMR

Kántor Boglárka
Deputat UDMR

**Tabel cu inițiatorii propunerii legislative pentru modificarea art. 3 din
Legea nr.61/1993 privind alocația de stat pentru copii, republicată, precum și
modificarea și completarea art. 108¹ din Legea învățământului preuniversitar nr.
198/2023.**

Nr. crt.	Nume și prenume	Grup parlamentar	A. Semnătura
1.	Szabó Ödön	USMR - RUKA	
2.	KANTOR BOGLÁRKA	UDMR	
3.	GÁL KÁROLY	UDMR	
4.	ZISOPOL DRAGOS	MIHORETTI	
5.	Ghigiu Alexandru Mihai	PSD	
6.	CRISTOCI OSUEAL	MIHO	
7.	BUCUR ARIANA	PSD	
8.	CHIRILĂ SIRGIL-ALIN	PSD	
9.	Falves Turcau	PNL	
10.	Andrei Cosmin	PSD	
11.	Radu Mihail	USR	
12.	BENDE SÁNDOR	UDMR	
13.	Kooócsi Márta	USMR / RUKA	
14.	TASNÁK ISTVÁN SZILÁRD	USMR / RUKA	
15.	KONDOR ÁGOTA	UDMR / RUKA	
16.	Császár Károly - Zolt	UDMR / RUKA	
17.	Falves Turcau	PNL	

**Tabel cu inițiatorii propunerii legislative pentru modificarea art. 3 din
Legea nr.61/1993 privind alocația de stat pentru copii, republicată, precum și
modificarea și completarea art. 108¹ din Legea învățământului preuniversitar nr.
198/2023.**

Nr. crt.	Nume și prenume	Grup parlamentar	Semnătura
18	TUDOS LEONARD	UDTR/RID SX	
19	NICOLA MIRCEA CRISTIAN	PSD	
20	ROMAN FIORIN	PML	
21	GHERA GIUDECI-SLODAN	GRPH	
22	LONGHEA CHERVIZEN	MIN	
23	BUDAI MARIUS CONSTANTIN		
24	Klerke Adrian	HLIN	
25	Stancu Jonel	HLIN	
26	Rodeanu Bogdan	USR	
27	Coma Botond	UDMR	
28	Niklos Jelteu	UDMR	
29	MAGYAR LORAND-BRINT	UDMR	
30	KAGY STABOLUS	UDMR	
31	MOLNAR ANDREI	UDMR	
32	ZAHORANSKI BEGITA EVA	CIDTR	
33	LADANI LAMLO-LROK	UDMR	
34	MAROS ATILA GABOR	UDMR	

